

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____

від _____

Міністерство фінансів України

Щодо проєкту Закону України

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), на виконання доручення Віце-прем'єр-міністра України з інновацій, розвитку освіти, науки та технологій – Міністра цифрової трансформації України М. Федорова від 25.06.2023 № 18956/1/1-23 (вх. № 3-01/260 від 26.06.2023) до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, розглянув в межах повноважень проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України в частині акцизного податку на пальне» (реєстр. № 9348 від 01.06.2023р.), внесений народним депутатом України Заблоцьким М. Б. (далі – Проєкт Закону), та повідомляє про відсутність пропозицій.

Разом із тим необхідно зазначити, що Проєктом Закону передбачається, зокрема, встановлення нових ставок акцизного податку для бензинів, дизельного пального, та для скрапленого газу. Законопроєктом пропонується встановити наступні ставки акцизного податку: на бензин – 175 євро за 1000 літрів, дизельне пальне – 175 євро за 1000 літрів, газ скраплений – 129,5 євро за 1000 літрів. Також пропонується встановлення нульової ставки акцизного податку за УКТЗЕД 2709 00 10 00 та 2709 00 90 00 (нафта та нафтопродукти одержані з бітумінозних порід (мінералів), сирі: газовий конденсат природний – інші).

Так відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Згідно з частиною першою статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів та може реалізовуватися, зокрема, у формі надання податкових пільг.

Частиною першою статті 8 Закону встановлено, що Уповноваженим органом з питань державної допомоги є Антимонопольний комітет України.

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу належить визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом.

Рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги, за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу або справи про державну допомогу відповідно до Закону приймаються за результатами розгляду інформації, що надана у повідомленні, а також на підставі ґрунтовного аналізу іншої інформації та матеріалів, що наявні у Комітеті.

Разом з тим, відповідно до пункту 5² «Прикінцевих та перехідних положень» Закону (в редакції Закону від 01.04.2022 № 2175-IX) під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються.

Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою державною допомогою для конкуренції.

Водночас, частиною першою статті 262 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) встановлено, що будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, у якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

Пунктами 2 та 3 статті 262 Угоди визначено, яка допомога вважатиметься сумісною з належним функціонуванням Угоди та яка допомога може вважатися сумісною з належним виконанням цієї Угоди.

Відповідно до статті 264 Угоди, сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

Пунктом 66 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (2016/С 262/01) (далі – Повідомлення Комісії) передбачено, що перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави.

Відповідно до пункту 170 Повідомлення Комісії при розробці правил оподаткування мають враховуватися правила надання державної допомоги. Правила оподаткування, результати застосування яких не відповідають результатам застосування загальної системи оподаткування, можуть передбачати надання вибіркового переваг суб'єктам, яким такі правила адресовані, оскільки результатом застосування вибіркового заходів є зменшення обсягу податкових зобов'язань зазначених суб'єктів у державі-члені, порівняно з іншими суб'єктами господарювання в аналогічному правовому та фактичному становищі.

Крім того, відповідно до пункту 184 Повідомлення Комісії, на практиці, зменшення акцизного податку може надавати вибіркочу перевагу суб'єктам господарювання, які використовують підакцизну продукцію в якості сировини або здійснюють її продаж на ринку.

Відповідно до пункту 187 Повідомлення Комісії заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами. На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

Згідно з пунктом 189 Повідомлення Комісії вважається, що захід допомоги спотворює конкуренцію, якщо він надає одержувачу певну перевагу, звільняючи його від витрат, які б йому довелося понести в ході звичайної господарської діяльності.

Враховуючи наведене, встановлення зменшених ставок акцизного податку, зокрема, нульових, для окремих видів пального за УКТЗЕД може створювати переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, а отже може містити ознаки державної допомоги в розумінні пункту 1 частини першої статті 1 Закону та Угоди.

При цьому, сторони Угоди визнали, що політична асоціація та економічна інтеграція України з Європейським Союзом залежатиме від прогресу в імплементації цієї Угоди та зобов'язалися забезпечувати поступову адаптацію законодавства України до асquis ЄС відповідно до напрямів, визначених у цій Угоді, та забезпечувати ефективне її виконання.

Отже, в разі, якщо відповідні заходи, передбачені Проектом Закону, передбачатимуть надання державної допомоги, такі заходи мають відповідати вимогам Угоди та бути реалізовані з урахуванням асquis ЄС у сфері державної допомоги.

Голова Комітету

Ольга ПІЩАНСЬКА